

Opis procesu zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Lipce

Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach;
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
 - 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach:
 - 1) pierwszego poziomu zarządzania funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska (jednostki biznesowe):
 - a) Zespół Obsługi Klienta, w tym Filie,
 - b) Zespół kredytów,
 - 2) drugiego poziomu zarządzania funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Stanowisko ds. ryzyk bankowych,
 - b) Zespół ds. analiz kredytowych,
 - c) Zespół ds. monitoringu, klasyfikacji, restrukturyzacji i windykacji,
 - d) Główny księgowy,
 - e) Zespół Rachunkowo-Sprawozdawczy,
 - f) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.
4. Jednostki biznesowe (komórki/stanowiska z pierwszego poziomu zarządzania), w systemie zarządzania ryzykiem:
 - 1) podejmują decyzje w ramach przyznanych kompetencji i ustalonych limitów;
 - 2) przestrzegają ustalonych mechanizmów kontrolnych;
 - 3) współpracują z komórkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie; w tym raportują do tych komórek odnośnie zbliżania się do limitu.
5. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie:
 - 1) przeprowadzają identyfikację wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, na jakie narażony jest Bank;
 - 2) przeprowadzają pomiar lub ocenę ryzyka, w tym testy warunków skrajnych z uwzględnieniem odpowiedniego zakresu scenariuszy;
 - 3) proponują limity ograniczające ryzyko (również w zakresie ich aktualizacji) z uwzględnieniem:
 - a) specyfiki i skali prowadzonej przez Bank działalności (również w ujęciu perspektywicznym)
 - b) wyników testów warunków skrajnych;
 - c) interakcji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka (w miarę możliwości);

- 4) monitorują wykorzystanie obowiązujących limitów (w tym pod kątem występujących trendów) oraz apetytu na ryzyko; proponują działania naprawcze w przypadku przekroczenia limitów;
- 5) przekazują Radzie Nadzorczej i Zarządowi wszelkie istotne informacje związane z ryzykiem;
- 6) dokonują przeglądu oraz aktualizacji strategii zarządzania ryzykiem;
- 7) uczestniczą w opracowywaniu strategii zarządzania Bankiem;
- 8) uczestniczą w ocenie ryzyka wynikającego z nowych produktów lub projektów Banku;
- 9) przeprowadzają testowanie pionowe zgodnie z zakresem i częstotliwością określoną w matrycy kontroli ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko, będący jednocześnie limitem strategicznym) oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) monitoruje, czy strategia zarządzania Bankiem, strategia zarządzania ryzykiem, apetyt na ryzyko, polityki oraz procedury są wdrażane w spójny sposób, a realizacja celów strategicznych następuje zgodnie z długoterminowym interesem finansowym Banku, w tym koniecznością spełniania wymogów ostrożnościowych w zakresie funduszy własnych i płynności;
- 4) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 5) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 6) dokonuje rzetelnej i konstruktywnej oceny informacji przedstawianych przez Zarząd lub jego członków;
- 7) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 8) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 9) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie zarządzania;
- 10) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 11) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka, zwłaszcza tych, które stanowią podstawę do szacowania dodatkowych wymogów kapitałowych w ramach wyznaczania kapitału wewnętrznego;
- 12) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;

- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania Bankiem i strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii zarządzania ryzykiem oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody/modelę, w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie, weryfikację historyczną i planowane działania generujące ryzyko.
4. Przegląd i aktualizacja metod/modeli lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem lub w oparciu o obowiązujące w Banku zasady zarządzania ryzykiem modeli.
5. W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.
6. Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.

Kontrola i monitorowanie ryzyka

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej. Komórki odpowiedzialne za sporządzenie przedmiotowej analizy są wskazane w zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem;
 - 5) wyniki testów warunków skrajnych.
6. Z zachowaniem limitów określonych w rozporządzeniu CRR, ustawie Prawo bankowe oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. W przypadku przekroczenia obowiązujących limitów sporządzana jest stosowna analiza, której celem jest określenie stopnia przekroczenia limitów, sytuacji która spowodowała to przekroczenie oraz sposób postępowania w celu zapobiegania przekroczeniom limitów w przyszłości.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Jeżeli Bank jest zobowiązany do przekazania do KNF informacji o przekroczeniu limitów, to taką informację przekazuje również do wiadomości Spółdzielni.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 2) profilu ryzyka;
 - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 4) wyników testów warunków skrajnych;
 - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

7. W szczególności, w ramach systemu informacji zarządczej Zarząd:

- 1) informuje Radę Nadzorczą o stanie realizacji strategii zarządzania Bankiem (w okresach rocznych) i strategii zarządzania ryzykiem (w okresach kwartalnych) oraz najważniejszych kwestiach z tym związanych,
- 2) regularnie, a w razie potrzeby niezwłocznie, informuje Radę Nadzorczą o kwestiach istotnych dla oceny sytuacji Banku oraz zarządzania Bankiem,
- 3) zapewnia Radzie Nadzorczej dostęp do aktualnych informacji we wszystkich obszarach objętych kompetencją Rady Nadzorczej, a w razie potrzeby także przetworzenie tych informacji do zwięzłej i zrozumiałej dla członków Rady Nadzorczej formy.